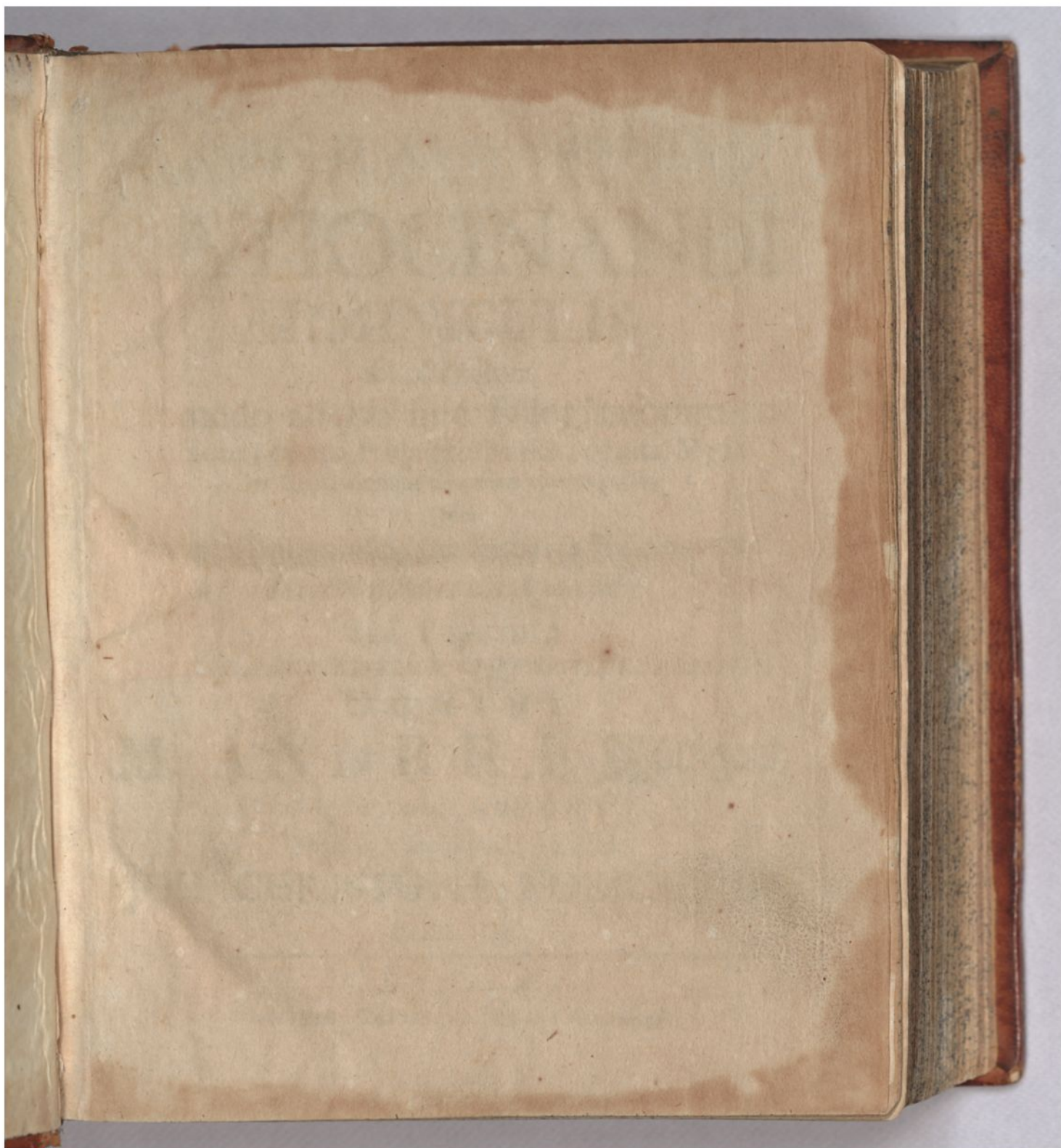

Leibn. Marg.
42

[Varia rhetorica et logica]

2

CORNELII DIETERICI KOCHII
PROGRAMMA
DE
LOGICES
ABVS.

QVO
PHILOSOPHIÆ CVLTORES
IN ILLVSTRI ACADEMIA IVLIA
AD
PRÆLECTIONES PVBLICAS
IN DIALECTICA B. HORNEII
INVITAT.

HELMSTADII
Typis GEORG-WOLFGANGI HAMMII, Acad. Typogr.
ANNO M DCCIV.

2

ARVSV.
LOGICES
DE
PROGRAMMA
GOTTFRID WILHELM LEIBNIZ

IN ALLIATA ACADEMIA
PRAEFATIONES
H. WILHELM LEIBNIZ

Typis G. W. Leibnizii
H. W. Leibnizii

INGENVIS PHILOSOPHIÆ CVLTORIBVS
S. P. D.
CORNELIVS DIETERICVS KOCH.

Postquam cœperunt homines, suo & tempo-
rum vitio, a vera atqve antiqua Philosophia
deflectere & sapientiam verba esse putare; de-
repente ea multitudo extitit Logicorum syste-
matum, compendiorum, cursuum, Institu-
tionum, Introductionum, Tabellarum, Manu-
alium, Vademecum & ceterorum, ut imponere Pelion Ossæ
& Giganteos renovare triumphos velle viderentur Logici.
Nec magis mirari potuit *Monzambanus* cum de Jure publico
scribere ingrederetur, congestos ante se scriptorum sed ple-
rumqve inutilium aggeres, quam si hos Logicorum librorum
montes conspiciatus esset. Reprehenderat jam M. Tullius
Cicero vel alius Scriptor, in exordio Rhetoricorum ad He-
rennium Græcos, qui ne parum multa scisse viderentur, ea con-
quisivissent, quæ nihil ad propositum attinebant, ut ars difficilior cognitu
putaretur. Verum Ciceronem, ut alienum, contemnebant
Logici. Qui utinam fecissent idem quod ille scriptor se ait
fecisse, ut quæ aliis inanis arrogantia causa sibi assumserant, reli-
quissent. Sed crevit in immensum Logica, & magnitudine
cœpit laborare sua. Imo, ut multi Medici Regem olim, sic
Logici multi Logicam perdiditunt. Nam cum omnia pridem
perfecta crederes, quæ ad juvandam bonam mentem specta-
rent; extitit Philosophus, qui diceret, *Logica operam esse dan-
dam, non illi quæ in Scholis docetur. Ea enim si proprie loquamur,
non nisi dialectica quadam est, quæ modum docet, quæ jam scimus,*

A 2

aliis

T. 1. op.
Basil. ed.
1563. 8.
p. 229.

exponendi, vel etiam de iis qua nescimus, multum sine iudicio lo-
quendi, quo pacto bonam mentem magis corrumpit quam auget;
Ita Cartesius, præf. princ. philos. Cui III. V. Tschirnhausius,
Medicinæ mentis & corporis scriptor, alique multi calculum
adjecere. Nec nova fuit hæc querela. Socrates jam sua tem-
pestate vitia Logicorum taxaverat. Quod Plutarchus prudens
vir, concinne narrans, in exordio Platonici. Quæstion.
f. 999. T. II. op. ed. Xyl. Socratis, inquit, ætate tanquam fato
quodam uberrimus erat in Græcia proventus Sophistarum. Quibus
adolescentes cum plurimum penderent argenti, inflabantur opinati-
one, omnibus, sapientiæ persuasione, δεισιππίαις, disputandi ardore, λόγων
ἐργῶν, Scholamque ac Commentationes otiosas, ἀτρεκέας, litium emula-
tionumq; plenas, honestarum autem atque utilium rerum prorsus inanes
habebant ac colebant. His igitur reprehensorias orationes, tanquam
medicinam purgantem cum adhiberet Socrates, & fidem merebatur,
cum alios reprehendens, nihil ipse assereret, & plus proficiebat, quod
una cum aliis verum querere, non sua opinione constituere velle
videretur. &c. Deinde apud Lucianum, qui ridendo dicere
verum solet, in dialogis mortuorum, Diogenes apud inferos
Pollucem rogat, adhortetur Philosophos, ut desistant a nugis suis,
neque de universis porro contendant, neque cornua sibi mutuo affin-
gant, neque crocodilos faciant, neque huiusmodi dubia, & τρεῖς,
(sterilia atque jejuna, redd. Jac. Micellus) interrogare animum
instituant. Quibus verbis depravatum Logices studium accu-
sari facile intelligimus. Ac bene gestum cum Logica fuisset,
si sensim emendata a Christianis viris & non multo magis
quam unquam ab exteris, depravata fuisset. Legimus
Joannem Sarisberiensem, Episcopum Carnotensem, Seculi XII.
Scriptorem, quod miremur, eruditum, deplorantem cum
miseram omnis Philosophiæ sui temporis tum Logicæ miser-
rimam faciem, Policratici sui Lib. VII. c. XII. de ineptiis nuga-
torum, qui sapientiam verba putant, itemque Metalogici locis
compluribus. Sunt in manibus Ludovici Vivis doctissime illi
sane scripti de causis corruptarum artium libri: quorum III.
Lib. Logicæ illius temporis scholasticæ errores accurate osten-
duntur

duntur & confutantur. Insignis vir, *Hotttingerus*, hanc confutationem totam Vivis ipsius verbis transtulit in Hist. suam Eccles. Nov. Test. P. V. Sec. V. C. XVI. Sect. III. a pag. 167. & deinceps. Et *Martinum Dorpium*, Theologum Lovaniensem habemus, merito conquerentem de suorum temporum Logica, quam viliorē alga Sophisticā vocare non dubitat, Oratione de Linguar. studio, hic recusa; p. 93. 94. & seqq.

Ut alios prætereāmus, *Philippus Melancthon* facit, ille omnis doctrinæ per Germaniam instaurator celeberrimus, qui Orationibus de Amore veritatis, de odio Sophisticæ, de corrigendis studiis, de Eloquentia, de studiis Adolescentum, aliisque, atque adeo libris ipsis IV. de Dialectica accurate scriptis, Logicam Scholasticorum taxavit atque emendavit. Sed credibile est, inquit Epistola dedic. ante hoc tempus venisse Dialecticam in contemptum & in odium, propterea quæ non ars, sed obscura quadam artis umbra tradebatur, imo labyrinthi inextricabiles proponebantur, quos ne doctores quidem intelligebant, ac tantum aberat, ut juvare ingressos in alias artes possent, ut potius & illarum corruptela essent. Verum, quod omnem fidem superet, post *Wesselum*, *Dorpium*, *Wicelium*, *Erasmum*, *Vivem*, *Valiam*, *Rodolphum Agricolum*, *Picos*, *H. Barbarum*, *Melancthonem*, *Caselium*, *Hegium*, *Volaterranum*, necdum emendata Logica ubiq; recepta est, sed regnat adhuc multis locis illa altera Scholastica, barbara, spinosa, inepta, indocta, arrogans. Id quod ita esse, recentissimi etiam Logicorum scriptores fidem faciant, Artis cogitandi i. Logicæ Gall. hoc anno in Germania Lat. publicatæ, scriptor, qui *Arnault* quibusdam putatur, P. III. c. IX. Res mira est, inquit, Logicam, etsi forte majoris sit, quam par est, ita ut contendant prorsus esse ad scientias consequendas necessariam, tamen adeo negligenter tractari, ut fere nihil in eam conferatur, quod usum aliquem præstare possit. p. m. 300. ed. Amstel. 1699. in 12. Exempla ipsa Logicorum vel evulgatorum vel MSS. recentia non afferam. Potius id quod proposuimus exsequamur, ut quibus modis Logici arte abuti soleant, ostendamus, nostrosque Commilitones ad usus veros Logicæ consecrandos incitemus.

A 3

Erotemat.
Dialect.
Witeberg.
1593. ed. 2.

Ac primum quidem in eo peccabant olim Scholastici, quod Logicam diu, præcipue, atque adeo solam docerent ac discerent, nihil moti autoritate *Augustini*, qui cum aliis locis Logicam in ordinem redegerat, tum de doctrina *Christi*. II, 37. scripserat: *Plerumque accidit, ut facilius homines eas res assequantur, propter quas discendas ista addiscuntur, quam talium præceptorum nodosissimas & spinosissimas disciplinas*, p. m. 79. ed. Helmst. Ergo jure *Maximilianus* I. Imperator nomen *M. Petri Engelberti* semper odio habuit, quippe qui eum adolescentem VI. annis integris in Logicis retinuerat. Jure *Melanchthon* reprehendit eos, qui se quoque sex annos Logicis spinis compunxerint, Orat. de corrigend. stud. p. 490. Jure *Lipsius* accusat Scholasticos, quod in Logicis ætatem omnem contriverint, Cent. I. Epist. LXXXIX. p. m. 109. Nec potest *Petrus Abelardus*, Scholasticorum pater, Sophistæ nomen effugere; cum scripserit in Hist. calamit. suar. c. 1. *Dialecticarum rationum armaturam omnibus Philosophiæ documentis prætulit*, v. Cave Hist. Lit. f. 652. ed. Lond. & opera ipsa Abelardi Paris. conjunctim edita. Ac merito *Aeneas Sylvius* reprehendit Philosophos sui temporis de dialectica, re non magni fructus, quæ in Scholis nimio studio & tempore tractetur; cit. Alsted. Encyclop. T. III. f. 309. Jo. item Sarisberienſis Metalog. II, 16. *Porphyrum*, ante *Aristotelem* esse credidit *Antiquitas prælegendum*. Recte quidem, si recte doceatur: id est, ut tenebras non inducat erudiendis, nec consumat ætatem. Indignum enim est, si in quinque voculis addiscendis quis vitam terat, ut ei desit spatium procedendi ad illa, quorum gratia debuerunt hæc præcedere; &c. Nimirum finem Philosophiæ in dialectica s. Logica posuisse videntur Scholastici, quo nihil fieri potuit a philosophis quidem absurdius. Via est quædam ad Sapientiam vera Logica, non ipsa Sapientia. Janua est, per quam transire oportet in edita sapientum templa. Di-verſorium est, in quo hospitari licet, non manere. Neque nocet hæc disciplina per illam transeuntibus, sed circa illam hærentibus.

v. Epist. *Attian*,

Deinde evenit iis, qui Logicæ imprudenter student, ut studium aliquod pugnandi contrahant, deque omnibus du-
bita-

bitare velint ac disputare. Quod vitium non modo ad vitam tranquillam valde est perniciosum, sed etiam ad veritatem. *Protagoras*, princeps Sophistarum, sua dialectica eo profecit, ut librum ordiretur his verbis: *dii sint nec ne non habeo dicere*. Quare est ab Atheniensibus urbe eiectus. Hinc nati *Pyrrhonii* sunt, & *Cratylus*, qui tandem nihil loquebatur, sed digitum solum movebat, ubi quid significandum putabat. Ex horum propagine ortus tandem ille fuit *Italus*, qui cum una die *Animi* immortalitatem probasset, altera mortalitatem argumentis defendit. Quem lamentatur *Jo. Sturmius* præf. lib. *Cic. de N. D.* Hic exitus est *Logicorum* imprudentum atque immoderatorum, dubitatorum & disputatorum, ut fluctuent perpetuo, ac tandem nihil habeant, ubi animo consistent. Deinde quis est, qui non rideat, cum *Luciano*, Cleodemum illum *Peripateticum*, dicacem, & argutum & ad refellendum instructum, *τον σωμυλον, τον ελεγκτικον*, quem discipuli *Gladium* ac *Bipennem*, *Ξιφος και κοπίδα*, nominant, quique rumpitur pene *διεφηνυλο*, cupiditate disputandi cum *Stoico*, in convivio. In quo tandem a verbis disputantium *Philosophorum* res ad verbera venit, surgentibus atque effuse ridentibus rusticis & idiotis, qui ad alteram mensam prope *Philosophos* affident? Hoc *Convivium* prudenter fictum est apud *Lucianum*, *Lapitharum* autem dicitur ob mores illos falsorum *Philosophorum*; *Oper. Tom. IV. p. m. 337. & seqq.* Scepticum Dubitatore jure ridet *Molierus* in persona *Marphurii* Sc. V. *Peripateticum* disputatorem in persona *Pancratii*, Sc. IV. utrumque in Comoedia festivissima, quæ *Matrimonium coactum* inscribitur; *Tom. II. op. Amst. 1704. 16.* Nempe ridiculus est hujusmodi disputator in philosophia, & in vita; ut ille adolescens, qui tria ova quinque esse disputabat ac persuadebat patri indocto, suo damno. *Parkerus*, Theologus Anglus, erudite pugnat in eos, qui Dialectica abutantur, integra VI. de Deo & providentia Disputatione: quam legisse ne philosophum quidem pœnitebit. Ac prudentiores judicent, rectene an secus fecerit *Henr. Wottonus*, Anglus, sepulchro suo inscribi: *Hic jacet hujus sententia*
pri

primus autor: *Disputandi pruritus, Ecclesiarum scabies.* Act. Erud.
Lipf. M. DC. XCI. Supplem. p. 84.

(Præterea contingit, ut Logicus immoderatus ubique syllogismos crepet, syllogismos ab aliis exposcat. Quod est sane ineptum & ridiculum. Id animadvertens jam sua tempestate *Lucianus* in convivio illo philosophorum inducit ridiculum *Eteoclem* Stoicum, syllogismos suos jactantem & mittentem epistolam ad *Aristænetum* convivatorem, in qua sunt hæc verba: *Egregiis istis Philosophis tuis equidem (absit dicto invidia) vel unico syllogismo mihi videor os protinus obturaturus. Alioqui respondeat aliquis, quid sit Philosophia, aut de primis his, quid habitio differat ab habitu, οὗτος ἔστις, ut ne difficultium istorum aliquid moveam, nempe quid sit syllogismus cornutus, aut sorites aut Mezens quid sit?* Ridiculus fuit non minus ille, qui ad mensam Regis Galliæ adhibitus, post longum & triste silentium, subito exclamavit: *Conclusum est adversus Manichæos!* Nempe inter cibos & potiones syllogismum in Manichæos hæreticos duorum principiorum patronos excogitaverat & concluderat lepidum caput. *Arrianus* quæque in *Epiætetum* L. vel diff. II. c. I. illud vitium syllogizandi (p. m. 135.) sed gravius taxans, *Alii*, inquit, *problemata, alii syllogismos, at tu mortem cogita.* ἄλλοι μεταλογαὶ προβλήματα, ἄλλοι συλλογισμοί, σὺ αὐτοθνήσκεις. Idem pueris syllogismos esse relinquendos judicat, I. 29. p. m. 119. Ridiculum facit & *Molierus* *Pancratium* illum loc. cit. adversario immodice iratum eo, quod syllogismum in *Balordo* concludisset. Odoratus est idem vitium *Boetius*, sagacissimus Gallorum, ideo fecit in *Satyra VIII.* doctorem Sorbonicum postulanti probationem propositi per syllogismum in formam redactum. *Mais il faut les prouver. En forme.* Neque non assentitur his viris *A. Artis* cogitandi, qui inter signa Logici inepti vel *Pedanei* refert, si in probationibus judicandis formas potius argumentorum & regulas, quam rationis lumen requirat. P. III. c. IX. p. m. 298. 299. Itaque dicit hic idem scriptor Pontificius ipse sententiam in suos, qui in Colloquio Ratisbonensi a Lutheranis semper formas syllogisticas requirebant,

rebant, & ad formam, ad formam, nos etiamnum solent allegare. vid. Histor. Colloqu. Ratisb. ab *Eg. Hunnio* scriptam, Wittebergæ 1602. 4. Quasi vero sine syllogismo concludi non possit ex Ebr. XII. sanctimoniam vitæ esse ad æternam beatitatem consequendum necessariam: aut quasi nemo sine ratione per figuram conclusa colligere potuisset ex illo Platonis: *Οὐδὲς ἀγνοῦντων τῶν γεωμετρικῶν, nemo Geometricæ expers scholam ingreditur;* sibi quoque Geometriam discendam esse, si particeps doctrinæ Platonici fieri vellet. Sed illam quidem litem: Vtrum necesse sit in disputationibus Theologicis semper syllogismo uti; nostram h. l. non faciemus, quæ est olim inter *Corn. Martini* nostratem, & *Balthas. Meisnerum Wittebergensem*, Philosophiæ sobriæ scriptorem, magnis animorum motibus & iris agitata: Et sopiri potuerat, si uterque concessisset, esse quidem ridiculum, formas syllogismorum semper requirere; sed tamen dare necessarium, si adversarius quidem aliter disputare nolit: nos autem pergere velimus. Formas enim magnopere refugere, quod *M. Z. Boxbornius* faciebat, nihil est necesse. Sed neque hoc, adhibere semper, ubi libere disputare licet, decorum, imo sæpe molestum, certe lentum semper & tardum & cum dispendio temporis conjunctum. Quod ante *Ramum*, monuit *Aristoteles*: idemque judicavit *Verulamius* in Nov. org. sc. exord. l. op. distribut: *Du Hamel, Lockius, A. art. cog. &c.*

Perinde peccant in veram Logicam, qui omni in demonstrationes mathematicas requirunt, quod improbe faciebat in Religione *B. Spinoza* Iudæus is, quem *P. D. Huetius* excellenti opere de demonstratione Evangelica confutavit. vid. præf. ad S. Delphin. §. II. Tanti enim ponderis res est animi nostri æterna salus, ut sine demonstratione profecto facere debeamus ea quæ credimus esse ad illū finem necessaria. Leg. *Pascalis Meditationes* cum Append. & *Lock* L. IV. c. XIV. §. 1. Atque haut scio an *Aristoteles* eo primus mundum æternum fecerit, quod scientiæ ac demonstrationū firma æternaq; principia optabat. Leg. ej. Analyt. Peccant item, qui ubique demonstrationes promittunt, ubique definiunt, ubique distinguunt, ubique sub-

B

jectum,

jectum, prædicatum, propositionem inveniunt universalem
e. g. ubi Omnis vocem positam vident. Ut *Petrus Lombardus*,
sententiarum Magister, docebat, e cibis nihil ad hominis cor-
pus accedere, quia scriptum legerat: *Quicquid in es ingreditur,*
per secessum deicitur. Qui clarissima etiam definiunt, necessa-
rio in obscura incidunt; quod post alios recte *Cartesius*, Princ.
Phil. P. I. §. 10. & A. artis cogit. compluribus locis, monue-
runt. Et qui distinguendo omnia solvere volunt, illis caven-
dum est, ne idem eveniat, quod isti, apud *Weissum*, Doctrin.
Log. p. 212. qui causam ut sic, & causam MMM distinguebat,
& cum responsionem non inveniret, sine mente sonum dabat.
Nisi ex rerum ipsarum cognitione distinctiones efflorescant,
ineptæ sunt & ridiculæ, quicquid etiam *Armandus de Bellovisu*
ceterique Nugatores polliceantur.

Minime ergo ferenda est in Logico literarum sacrarum
& politarum rerumque ipsarum neglectio, quæstionum autem
Logicalium nimia atque assidua curatio. Quæ non potest
non ineptum facere Philosophum; ut ille erat, *Lud. Viv* me-
moratus, qui sese *horribilem Sophistam* ipse cognominabat; ap-
Hotting. P. V. p. 193. Et qualem depingit *Molierus* Scena IV.
Com. cit. Pancratium, qui adversario quod *formam pilei* pro *figu-*
ra dixerit, ignorare non potest, qui linguam vernaculam con-
temnit, qui disputat: Substantia & Accidens utrum univoce an
æqui voce Entia dicantur; itemque hæc: Logicane sit ars an sci-
entia: tres operationes mentis objectum constituent Logices,
an tertia solum: Decem sint Prædicamenta, an unum: Num
conclusio sit de essentia Syllogismi: utrum essentia boni con-
sistat in appetibilibitate an in convenientia: Num bonum & fi-
nis reciprocentur: Moveatne finis per esse suum reale, an per
intentionale? & cetera hujus generis complura: Quæ dum
disputat, & mente agit Sophista, amico, de matrimonio in-
eundo enixe roganti, nihil quicquam respondet. Hinc ergo
olim meræ spinæ in libris erant Philosophorum, velut infeli-
cibus in agris. Rerum divinarum & humanarum scientiam An-
tiqui voluerant esse Philosophiam, Sed scholasticis philoso-
phari

phari nihil erat aliud, quam nugari. Deplorabat id sua quoque ætate *Melanchthon* is, quem *Academia* nostræ Statuta inprimis commendant Philosopho. At videas, inquit, hodie passim in *Germania* tale quoddam genus juveniliū studiorum tractari, quod non modo sit ad omnem reliquam vitam inutile, sed omnino etiam perniciosum. Etenim deserta *paidea*, quibus nescio nugis ingenia ceterum felicia occupantur ac franguntur, philosophiam ipsi vocant, &c. dedic. Orat. de corrigend. stud. p. m. 481. Nec in Philosophia substitit malum, sed invasit ceteras disciplinas, Theologiam ipsam & Jurisprudentiam. Legamus *Sam. Marefi* diss. quomodo ex vitiosa Grammatica falsa Theologia nata sit, ostendentem: Et *Melanchthonem* audiamus ita declamantem: Hoccine est illud docere, quod jactant; hæccine sunt, quæ tam splendidis philosophiæ titulis auctionantur? At quanto minoris didicissent sapere quam desipere! Orat. de studiis adolescentum, p. m. 491. Ab his profecti etiam in Theologia, Jurisprudentia, Medicina, nugantur, his pueri senes, p. 496. Nolo philosophando quengquam nugari; Ita enim fit, ut communis etiam sensus tandem obliviscere, p. 496. Nullum non genus artium conspurcatum fœde. In optimas disciplinas tanquam in rosas porci irruerunt. Theologia stultis & impiis quæstionibus obruta est. Qui philosophiam præfesi sunt, ne nomen quidem artis satis intellexerunt; Idem ait in Encom. eloquentiæ p. m. 417. Atque ut ex *Arii* quondam Dialectica omnes hæretici proficiscebantur; sic fuit scholasticorum Logica quoddam depravatarum opinionum seminarium. v. *Valla* ap. *Hotting.* P. V. p. 251. Nemo eorum non hæresi aliqua insigni maculatus legitur in Hist. Eccles. & Philosoph. Ab his nata non modo sunt falsa dogmata de Pontificis, quæ dicitur, infallibilitate, de purgatorio, de invocatione sanctorum, de transubstantiatione, de Missæ sacrificio, de immaculata conceptione B. V. de indulgentiis, aliaque multa, sed etiam propagata, sed defensa sunt.

Nec fieri potuit, quin literarum sacrarum & rerum inscitiam, barbaries & vitæ sequeretur & orationis. Qualis est adhuc in *Lombardo*, *Scoto*, *Versore*, *Tartareto* &c.

Quorum hi flosculi sunt: *Arguitur primo, arguitur secundo*
 & ceteri, collecti illi & ad deridendum merito suspensi a
Frischlino, in Comœdiis: Prisciano vapulante, J. C. redivivo
 &c. ab *Vlrico Hutteno*, nobili viro, atque aliis, in Epistolis ob-
 scurorum viror. eorundemque Lamentationibus; itemque ab
Erasmo, in Moria encomio. Jaëtabant nempe solœcismos esse
 laudes ac gemmas philosophorum. Lomeler. de Biblioth. p.
 163. & ubi de ubietate, de Ubicatione, de Quidditate, de
 Hæceitate, de quidditate hæceitatis & ceteris innumerabi-
 libus nugis magno clamore disputarant, magni sibi & docti
 philosophi videbantur. Leg. duas contrarias orationes *J. Pici*
 & *H. Barbari* de philosophis scholasticis, a *Melanchthone* Diale-
 cticæ commodè subnexas; & *Ryffel*. Continuat. *Voss*. de. Sect. Phil.
 p. m. 183. sqq. Merito id vitium Dialecticorum reprehendit
 cl. dum viveret, Vir, *A. Hedio*, Dialect. suæ Lib. VIII. c. 1.
 de officio Interrog. & Resp. præcept. III. quod *propositiones ad*
ornatum disputationis facientes debite persequi jubet; p. m. 254.
In veterum, inquit, *disputationibus non tantum acuminis sed &*
facundia habitum olim fuit certamen, aliter ac hodie fit, quando
 barbaris solum terminis & *λογιστικαῖς* ad duritiem usque frontis
 exercetur infelix juvenus, ut *Casaubonus* loquitur *Animadv. in*
Athenæum, L. IV. c. 2. p. 247. Quod si in media luce tem-
 porum nostrorum reliqua sunt istius vitii vestigia atque indi-
 cia, existimare licet, quantum illud in mediis scholastico-
 rum tenebris fuisse necesse sit. Scilicet illo ævo *JCtorum*
 nemo credebatur Græcæ scripta legi aut intelligi posse. Unde
Accursii verba sunt in Legem 6. in verb. edicto. ff. de bonorum
 posses. *Græca litera possunt intelligi & legi*; cit. *Dinnerol* C. in dedic.
Epith. Gr. Græcum II, quo *Pandectæ* indicabantur ab antiquis,
 nemo norat: Ergo in ff. mutabant. Articulus Parisiis con-
 ditus extat, *Quisquis doceat, Ego currit, bene Latine dici, heret-*
icum esse. Necessarius nempe fuit, ubi id disputabatur. Sed
 multo calamitosius Theologia fuit ab illis philosophis habita.
 Quæ barbarie illorum pene oppressa expiravit. Postremo, in-
 quit magnus *Melanchthon*, *quam aliam ob causam Sophistæ*
sacris

sacris libris ablegatis, novum Theologia genus reperere, quam quod illorum sermonem & differendi rationem non assequerentur? Quorum exemplum si quem a barbarie non deterret, is fustuario, non oratione castigandus est. Nam si perrexerit juvenis bonas literas contemnere, haut dubie futurum est, optimis neglectis, ut rursus sacra bonaq; res omnes pessum eant. Fallitur enim, quisquis verbis tantum, non etiam mente barbaros fuisse Theologastros istos censet. Orat. encom. eloqu. p. m. 415. Cui adde Erasmi script. de Ratione veræ Theologiæ, N. T. fol. præmissam, it. Præfat. in paraphras. Evangel. Nec male consuluit Theologis Parisiensibus P. Ramus, cum suaderet, ut fontes Hebræos ac Græcos publice prælegerent, nugas abjicerent, Theologiam puram, non sophisticam & paganam traderent; præm. reform. Par. Acad. p. 489. 506. 507. Cui illi usque adeo non paruerunt, ut bonum virum in Laniena illa Pariensi misere lacerandum curarent. vid. Thuan. Popebl. & J. Freinsheim. orat. in Skyttium.

Vti mores doctrinam plerumque sequuntur, ita doctrina omni depravata, nihil mirum est mores fuisse illorum temporum foedissimos. Lege vel unius Johannis XXIII. Pontificis vitam inter Act. Conc. Constant. & Jo. Sarisb. Policrat. L. VI. c. 24. ubi Adriano IV. P. sua & temporum suorum vitia enarrat, p. m. 386. Clemangii it. libellos; & recentiore scriptorem Gallum de modis tutis & honestis reducendi omnes ab Ecclesia dissidentes, Gallice Colon. 1682. ed. 16. form. Neque inficiatur ipse Cardinalis Baronius ad Annos DCCCXCVII. DCCCC. invasisse sedem Pontificiam istis seculis *monstra hominum, fures, latrones, vitæ turpissimos, moribus perditissimos, usque quaq; foedissimos* &c. Quod si Pontifices summi tales fuerunt, quales ceteri fuerint, arbitrari licet. Nempe justis de causis Reformatio in capite & membris, hoc est Emendatio pontificis & Sacerdotum petita in Conciliis ante B. Lutherum, postulata, efflagitata fuit.

Ex tanta morum & studiorum depravatione atque barbarie non poterant non odia in melioris doctrinae & philosophiæ cultores, instauratores & defensores proficisci cum cal-

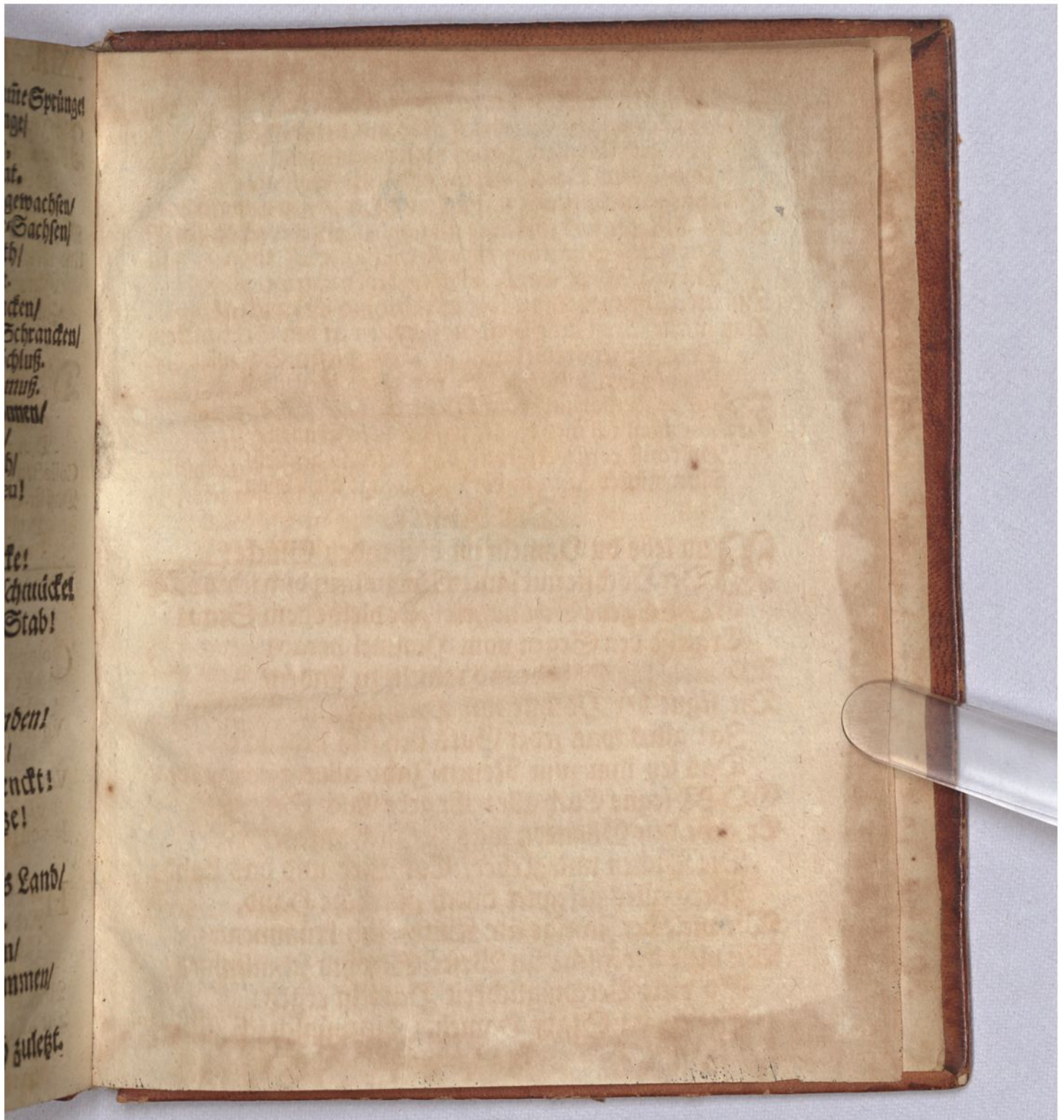
lumnis gravissimis. Ergo *Ang. Politianus*, *P. Bemus*, dice-
bantur S. literas contemnere; v. *Marville Melange d' Hist. &*
de Lit. vol. II. p. 171. *Reuchlinus* hæreseos damnabatur: *Valla*
hæreseos accusabatur, quod X. Prædicamenta negarat; *Hottin-*
ger. T. V. p. 250. & superbus Grammaticus cognominabatur:
Erasmus, *Eras mus*, *Melanchthon* indignus, quicum disputaret
Theologus. *Jac. Ceratinus*, ut indoctus repellebatur a sacer-
dotio, quia regulam Grammaticam non citaverat, v. *Lom.*
de Bibl. p. 163. *Joh. Checus* ex Academia Cantabr. proscribebatur,
quia Græca recte pronunciare docuerat, v. *Edict. Steph.*
Vinton. Ep. Cancellar. Acad. & *Epistol. Basil.* 1555, in 8.
Hermolani Barbarus commercii cum diabolo reus ferebatur,
quoniam *εὐλαχέται* aliter exposuerat. *Ramus* occidebatur.
Nempe eadem fabula ludebatur, quam Græci Sophistæ *Socrati*
fecerant: & fecerunt facientque multis.

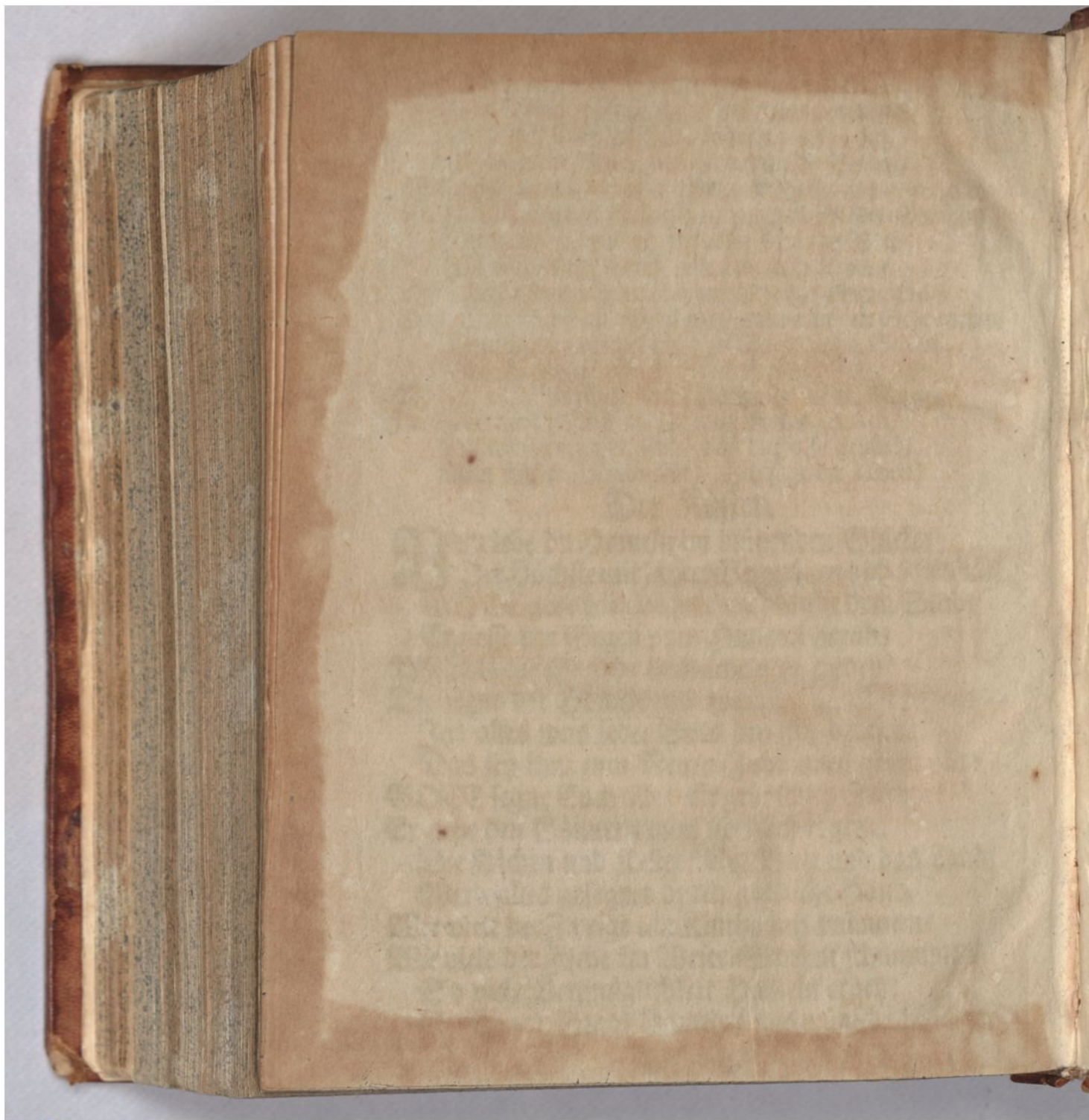
Ipsi autem falsi Logici abhorrentes ab utilitate communi,
omnia in compendiorum scientiarumque formulas theoretice
practice compingunt, invitis doctioribus viris, *Verulamio*,
Sturmio, *Cunæo*, aliis; methodos syntheticas atque analyticas ubi-
que adhibent, scientificas constitutiones crepant, omnia accu-
rate scilicet disponunt, nec pueros Grammaticam sine definiti-
one Grammatices docent, ne videlicet ullus confusioni locus
sit. Quibus rebus fit, ut iuxta *Seneca* reprehensio videatur: *Post-*
quam docti (scientifici) *prodierunt, boni desunt.* *Simplex enim*
illa & aperta virtus in obscuram & solertem scientiam versa est;
docemurque disputare, non vivere; *Epist. XCV.* p. m. 556. Nam
per hos quidem sophistica, illa ex avaritia ambitioneque nata
stulticia regnat, pedantismus, toto orbe Christiano & literato
contemptus sequitur. Neque enim Logica *Hieronymus* &
Lactantius Christiano homini interdixissent, nec Dialecticos
falsæ eruditionis septo inclusisset *Cebes*, in *Tabula*, p. 28. ed.
Gron. si Logica sana & sobria semper culta fuisset. Lege hic
Ulr. Huberi Or. de Pedantismo, & *J. Clerici* præf. Log. Item
Seneca Epistolæ: XLV, XLVIII, XLIX, LXXXVIII, CXVII.

De

De abusu Logices dixi breviter & cursim. Volebam
etiam de vero usu. Sed illud quidem in aliud tempus differre
ratio suavit. Atque ostendam, D. J. in ipsa *Logices Hornejanæ*
interpretatione, quam indice Prælectionum Academicarum
recepit, & d. XX. Octobr. publice ingrediar. DEVM precor,
Commilitones, ut hanc quoque operam vobis utilem esse velit!
Valete, & omnes literas, Euryci Puteani exemplo,
ad virtutem transferte! P. P. d. VIII. Oct.
elo loco III.

179

GWLB Hannover 35
036 855 898

IV 3 A 179

- 40

2

GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ BIBLIOTHEK
NIEDERSÄCHSISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Signatur: ZEN Lebn. Marg. 42, Lebn. Marg. 42, Stück 2, [23] - -

